คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

เอกสารประกอบการเรียน การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยภาษาซี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เล่มที่ 1 เรื่อง การโปรแกรมภาษาซี ตัวแปรและชนิดข้อมูล เป็นสื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

บทบาทของนักเรียน

1. เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองและใช้ฝึกทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยภาษาซี นักเรียนต้องมีวินัย มีความรับผิดชอบและมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. นักเรียนต้องศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อน เพื่อให้ทราบว่าหลังจากศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นี้แล้ว นักเรียนจะต้องมีความสามารถทำอะไรได้บ้าง
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานของตนเอง
4. นักเรียนศึกษาเนื้อหาไปตามลำดับและปฏิบัติกิจกรรมตามคำแนะนำทีละขั้นตอน พร้อมฝึกเขียนโปรแกรมตามตัวอย่าง
5. เมื่อศึกษาเนื้อหาเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
6. หากมีข้อสงสัยใดๆ ให้ปรึกษาครูผู้สอน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การโปรแกรมภาษาซี ตัวแปรและชนิดข้อมูล **จำนวน 3 ชั่วโมง**

หัวข้อเรื่อง

1. คุณสมบัติเด่นของภาษาซี
2. โครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี
3. กฎเกณฑ์การเขียนโปรแกรมภาษาซี
4. ตัวแปร (Variable)
5. ค่าคงที่ (Constant)
6. ชนิดข้อมูลและการประกาศตัวแปร

สาระสำคัญ

1. ภาษาซีเป็นภาษาระดับสูงที่มีคุณสมบัติเด่นกว่าภาษาอื่นในหลาย ๆ ด้าน คือ เป็นภาษาที่ไม่ขึ้นกับฮาร์ดแวร์และระบบปฏิบัติการ เป็นภาษาที่มีความยืดหยุ่นสูงมาก มีประสิทธิภาพสูง มีความสามารถในด้านการโปรแกรมแบบโมดูล มีตัวแปรชนิดพอยน์เตอร์และภาษาซีมองตัวอักษรพิมพ์เล็กและพิมพ์ใหญ่แตกต่างกัน

2. การฝึกหัดเขียนโปรแกรมภาษาซี จำเป็นต้องเรียนรู้ถึงโครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี ซึ่งโครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี แบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor Directive) ฟังก์ชั่นหลัก ชุดคำสั่งและคำอธิบายโปรแกรม

3. กฎเกณฑ์ที่ต้องรู้ในการเริ่มต้นฝึกหัดเขียนโปรแกรมภาษาซี คือ ที่ส่วนหัวโปรแกรมจะต้องกำหนดตัวประมวลผลก่อนเสมอ ชุดคำสั่งในภาษาซีจะใช้อักษรตัวพิมพ์เล็กทั้งหมด ตัวแปรที่ใช้งานต้องถูกประกาศชนิดข้อมูลไว้เสมอ ภายในโปรแกรมจะต้องมีอย่างน้อย 1 ฟังก์ชั่นเสมอ คือ ฟังก์ชั่น main() สามารถใช้เครื่องหมายปีกกาเปิด { เพื่อบอกจุดเริ่มต้นของชุดคำสั่งและเครื่องหมายปีกกาปิด } เพื่อบอกจุดสิ้นสุดของชุดคำสั่ง โดยสามารถมีเครื่องหมายปีกกาซ้อนย่อยอยู่ภายในได้ เมื่อเขียนชุดคำสั่งเสร็จแล้วต้องจบด้วยเครื่องหมาย ; และสามารถอธิบายโปรแกรมตามความจำเป็นด้วยการใช้เครื่องหมาย /*.....*/ หรือ //.....

4. ตัวแปร คือชื่อที่ตั้งขึ้นตามกฎการตั้งชื่อตัวแปร เพื่อนำมาใช้จัดเก็บข้อมูล ค่าข้อมูลที่บันทึกอยู่ในตัวแปรนั้นจะถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำหลัก ที่สามารถนำไปประมวลผลและอ้างอิงใช้งานได้ภายในโปรแกรม กฎเกณฑ์การตั้งชื่อตัวแปรในภาษาซี คือ สามารถใช้ตัวอักษร A-Z หรือ a-z รวมทั้งตัวเลข 0-9 และเครื่องหมาย _ (Underscore) มาใช้เพื่อการตั้งชื่อตัวแปรได้ แต่มีเงื่อนไขว่า

ห้ามใช้ตัวเลขนำหน้าชื่อตัวแปร ห้ามมีการเว้นช่องว่างในชื่อตัวแปรและชื่อตัวแปรจะต้องไม่ตรงกับคำสงวน (Reserved Word)

5. ในภาษาซี จะมีตัวแปรอีกชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ค่าคงที่ ซึ่งจะแตกต่างจากตัวแปรทั่วไป คือ ตัวแปรทั่วไปสามารถถูกเปลี่ยนค่าได้ตลอดเวลาภายในโปรแกรม ในขณะที่ค่าคงที่เมื่อถูกกำหนดไว้ในตัวแปรแล้ว ค่าดังกล่าวจะเป็นค่านั้น ๆ ตลอดในโปรแกรม ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การกำหนดค่าคงที่ในภาษาซี จะใช้ไดเรกทีฟ #define ที่จะประกาศไว้ที่ส่วนหัวโปรแกรม หรืออาจประกาศใช้งานในส่วนของชุดคำสั่งก็ได้ ด้วยการใช้ const นำหน้าชนิดข้อมูลที่ประกาศตัวแปร

6. ภาษาซีมีชนิดข้อมูลให้เลือกใช้งานหลัก ๆ ได้แก่ ชนิดข้อมูลจำนวนเต็ม ชนิดข้อมูลเลขทศนิยมและชนิดข้อมูลตัวอักษร ควรกำหนดชนิดข้อมูลให้เหมาะสมกับการใช้งาน ทั้งนี้การกำหนดชนิดข้อมูลที่มีขนาดใหญ่เกินไป ย่อมส่งผลให้สิ้นเปลืองหน่วยความจำโดยใช่เหตุ หากกำหนดชนิดข้อมูลที่มีขนาดเล็กเกิน ก็จะไม่สามารถรับค่าที่เกินกว่าช่วงที่มีอยู่ได้ การกำหนดชนิดข้อมูลให้กับตัวแปรก่อนการใช้งานในการเขียนโปรแกรมภาษาซี เรียกว่า การประกาศตัวแปร

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกคุณสมบัติเด่นของภาษาซีได้
2. อธิบายรายละเอียดโครงสร้างโปรแกรมในภาษาซีได้
3. บอกกฎเกณฑ์การเขียนโปรแกรมภาษาซีได้
4. กำหนดชื่อตัวแปรเพื่อใช้งานได้ถูกต้อง
5. กำหนดค่าให้กับตัวแปรที่เป็นค่าคงที่ได้ถูกต้อง
6. อธิบายรายละเอียดของชนิดข้อมูลในภาษาซีได้
7. กำหนดชนิดข้อมูลให้กับตัวแปรเพื่อใช้งานในโปรแกรมได้ถูกต้องและเหมาะสม
8. เขียนโปรแกรมด้วยภาษาซี เพื่อพิสูจน์การทำงานของตัวแปรและชนิดข้อมูล พร้อมทั้งอธิบายโปรแกรมได้

หัวเรื่องที่ 1.1 คุณสมบัติเด่นของภาษาซี

- เวลาเรียน 10 นาที -

1. ความเป็นมาของภาษาซี

ภาษาซี (C Programming Language) คือ ภาษาคอมพิวเตอร์ใช้สำหรับพัฒนาโปรแกรมทั่วไป จัดเป็นภาษาระดับสูงภาษาหนึ่ง ซึ่งภาษาระดับสูงหมายถึงภาษาคอมพิวเตอร์ที่ใกล้เคียงภาษามนุษย์ ภาษาซีสามารถควบคุมระบบฮาร์ดแวร์ของคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งใกล้เคียงกับภาษาระดับต่ำอย่างภาษาแอสเซมบลี ที่ประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว

ภาษาซีถูกพัฒนาขึ้นโดย เดนนิส ริตชี (Dennis Ritchie) เมื่อราวปี ค.ศ.1972 (ประมาณปี พ.ศ.2515) ที่ห้องปฏิบัติการเบลล์ โดยมีต้นแบบมาจากภาษาบี (B Language) ซึ่งในเวลาต่อมาภาษาซีก็ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากมาจนถึงปัจจุบัน

2. คุณสมบัติเด่นของภาษาซี

ภาษาซีมีคุณสมบัติที่โดดเด่นกว่าภาษาระดับสูงทั่วไปในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ประกอบด้วย

2.1 เป็นภาษาที่ไม่ขึ้นกับฮาร์ดแวร์และระบบปฏิบัติการ (Portability)

ภาษาซีสามารถรันใช้งานบนคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ระดับเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ จนถึงระดับไมโครคอมพิวเตอร์ ซึ่งเมื่อเทียบกับภาษาอื่น ๆ แล้ว ยากที่จะหาภาษาใดเทียบเคียงได้ ดังนั้นชุดคำสั่งที่เขียนขึ้นด้วยภาษาซี จึงสามารถนำมาใช้งานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่างระดับได้ โดยแทบไม่ต้องเปลี่ยนแปลงชุดคำสั่งใด ๆ

2.2 เป็นภาษาที่มีความยืดหยุ่นสูงมาก (Flexible Level)

แม้ว่าภาษาซีจะถูกจัดอยู่ในภาษาคอมพิวเตอร์ระดับสูงก็ตาม แต่ภาษาซีก็ยังสามารถเขียนชุดคำสั่งเพื่อใช้งานร่วมกับภาษาระดับต่ำอย่างภาษาแอสเซมบลีได้เป็นอย่างดี จึงเป็นที่มาของภาษาคอมพิวเตอร์ระดับกลาง ที่อยู่กึ่งกลางระหว่างภาษาระดับต่ำและภาษาระดับสูง

2.3 มีประสิทธิภาพสูง (Efficiency)

หากเปรียบเทียบชุดคำสั่งภาษาซีกับภาษาระดับสูงอื่น ๆ จะพบว่าชุดคำสั่งในภาษาซีมีความกระชับกว่ามาก รวมไปถึงการประมวลผลที่รวดเร็วกว่าภาษาระดับสูงทั่วไป หรืออาจกล่าวได้ว่ามีความรวดเร็วเทียบเคียงกับภาษาระดับต่ำ อีกทั้งภาษาซียังมีระบบการจัดการหน่วยความจำที่มีประสิทธิภาพสูงด้วย

2.4 ความสามารถในด้านการโปรแกรมแบบโมดูล (Modularity)

ภาษาซียังอนุญาตให้มีการแบ่งโมดูลเพื่อแยกคอมไพล์ได้ ทั้งนี้ยังสามารถทำการลิงก์เชื่อมโยงเข้าด้วยกันได้อีก ซึ่งเป็นไปตามเทคนิคการโปรแกรมเชิงโครงสร้างนั่นเอง กล่าวคือ ภาษาซีเป็นภาษาที่ประกอบด้วยฟังก์ชั่นต่าง ๆ ที่นำมาประกอบรวมกัน โดยโมดูลต่าง ๆ จะเขียนอยู่ในรูปแบบของฟังก์ชั่นทั้งสิ้น

2.5 มีตัวแปรชนิดพอยน์เตอร์ (Pointer Operation)

ภาษาซีมีตัวชี้ หรือที่เรียกว่า ตัวแปรพอยน์เตอร์ (Pointer) ที่สามารถเข้าถึง หรือชี้ไปยังที่อยู่ของหน่วยความจำที่ใช้จัดเก็บข้อมูลได้โดยตรง ซึ่งหาพบได้ยากในภาษาระดับสูงทั่วไป โดยตัวแปรพอยน์เตอร์สามารถถูกกำหนดให้ใช้งานบนชนิดข้อมูลหลายประเภทได้อีกด้วย

2.6 ภาษาซีมองตัวอักษรตัวพิมพ์เล็กและตัวพิมพ์ใหญ่แตกต่างกัน (Case Sensitive)

ตามปกติการเขียนโปรแกรมบนภาษาระดับสูงทั่วไป ส่วนใหญ่มีความเคยชินกับการกำหนดชื่อตัวแปร รวมถึงการอ้างอิงตัวแปรที่อาจเป็นทั้งตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ หรือตัวอักษรพิมพ์เล็กก็ได้ เช่น NUM1 และ num1 ต่างก็อ้างอิงใช้งานได้เหมือนกัน กล่าวคือ เป็นตัวแปรเดียวกันนั่นเอง แต่สำหรับภาษาซี ชื่อตัวแปรทั้งสองนั้นถือเป็นคนละตัวแปรกัน ไม่ว่าจะเป็น NUM1, Num1 หรือ num1 ล้วนเป็นคนละตัวแปร ดังนั้น อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ (Upper Case) และอักษรตัวพิมพ์เล็ก (Lower Case) จะมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเมื่อเขียนด้วยภาษาซี

สรุป ภาษาซีเป็นภาษาระดับสูงที่มีคุณสมบัติเด่นกว่าภาษาอื่นในหลาย ๆ ด้าน คือ เป็นภาษาที่ไม่ขึ้นกับฮาร์ดแวร์และระบบปฏิบัติการ เป็นภาษาที่มีความยืดหยุ่นสูงมาก มีประสิทธิภาพสูง มีความสามารถในด้านการโปรแกรมแบบโมดูล มีตัวแปรชนิดพอยน์เตอร์และภาษาซีมองตัวอักษรพิมพ์เล็กและพิมพ์ใหญ่แตกต่างกัน

กิจกรรมที่ 1.1 คุณสมบัติเด่นของภาษาซี (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) <ใช้เวลาทำ 10 นาที>

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงสรุปคุณสมบัติเด่นของภาษาซีมาให้พอเข้าใจ (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด (2 คะแนน)

.....2.1 ภาษาซีเป็นภาษาที่ขึ้นกับฮาร์ดแวร์และระบบปฏิบัติการ

.....2.2 ภาษาซีเป็นภาษาที่มีความยืดหยุ่นสูงมาก

.....2.3 ภาษาซีมีตัวแปรชนิดพอยน์เตอร์

.....2.4 ภาษาซีมองตัวอักษรตัวพิมพ์เล็กและตัวพิมพ์ใหญ่เหมือนกันกัน

แนวตอบกิจกรรมที่ 1.1

ภาษาซีมีคุณสมบัติที่โดดเด่นกว่าภาษาระดับสูงทั่วไปอยู่หลายๆ ด้านด้วยกัน เช่น สามารถรันใช้งานอยู่บนคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ระดับเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ จนถึงระดับไมโคร คอมพิวเตอร์ สามารถเขียนชุดคำสั่งเพื่อใช้งานร่วมกับภาษาระดับต่ำได้เป็นอย่างดี มีชุดคำสั่งที่กะทัดรัดและกระชับ เป็นภาษาที่มีฟังก์ชั่นต่าง ๆ ให้ใช้งาน มีตัวแปรที่สามารถชี้ไปยังที่อยู่ของหน่วยความจำที่ใช้จัดเก็บข้อมูลได้โดยตรง

หัวเรื่องที่ 1.2 โครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี

- เวลาเรียน 10 นาที -

ในการเขียนโปรแกรมภาษาระดับสูงโดยทั่วไป จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับโครงสร้างโปรแกรมภาษานั้นๆ ก่อน ในทำนองเดียวกัน เมื่อต้องการฝึกหัดเขียนโปรแกรมภาษาซี จึงต้องเรียนรู้ถึงโครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี ซึ่งโครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี สามารถแบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor Directive)
2. ฟังก์ชั่นหลัก
3. ชุดคำสั่ง
4. คำอธิบายโปรแกรม

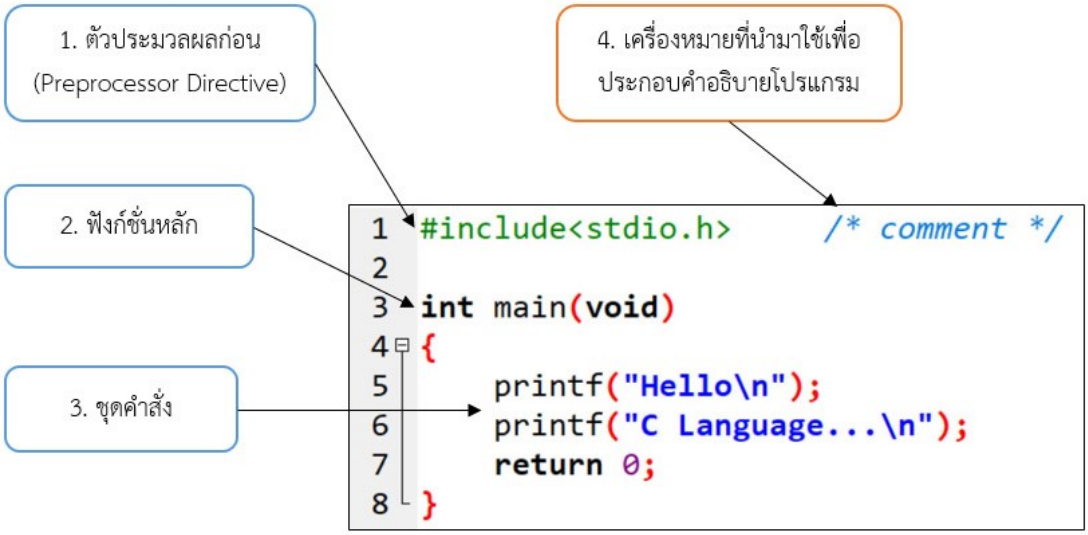

รูปที่ 1 โครงสร้างโปรแกรมภาษาซี

1. ตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor Directive)

เป็นส่วนที่คอมไพเลอร์จะประมวลผลคำสั่งนี้ก่อนที่จะคอมไพล์ตัวโปรแกรม ดังนั้นจึงเป็นที่มาของคำว่า **Preprocessor** หรือตัวประมวลผลก่อนนั่นเอง ในส่วนนี้อาจเรียกว่าเป็น**ส่วนหัวของโปรแกรม**ก็ได้ ที่จำเป็นต้องถูกกำหนดไว้ในโปรแกรมเสมอ โดยจะขึ้นต้นด้วยเครื่องหมาย **#** แล้วตามด้วยคำสั่งไดเรกทีฟที่ต้องการ เช่น **#include<stdio.h>** หรือ **#include "stdio.h"** ซึ่งหมายถึงการผนวกเฮดเดอร์ไฟล์ชื่อ stdio.h เข้ามาใช้งาน ทั้งนี้เฮดเดอร์ไฟล์ stdio.h นั้นจะเป็นเท็กซ์ไฟล์

ที่ภายในโปรแกรมจะมีการประกาศค่าตัวแปรและค่าคงที่ต่าง ๆ บรรจุฟังก์ชั่นมาตรฐานต่าง ๆ รวมเข้าด้วยกันตามหมวดหมู่เดียวกันไว้และจัดเก็บลงในไลบารี โดยจะถูกนำเข้ามาอ่านรวมกันกับชุดคำสั่งในโปรแกรมขณะที่คอมไพล์โปรแกรม

เฮดเดอร์ไฟล์ stdio.h จัดเป็นเฮดเดอร์ไฟล์หนึ่งในไลบารีมาตรฐานทั้งหมด ที่มักถูกเรียกใช้งานอยู่เสมอ ทั้งนี้เฮดเดอร์ไฟล์นี้จะเกี่ยวข้องกับการอินพุตและเอาต์พุต เช่น

- ฟังก์ชั่น printf() ที่นำมาใช้สำหรับสั่งพิมพ์ข้อความหรือค่าตัวแปร
- ฟังก์ชั่น scanf() ที่นำมาใช้สำหรับรับค่าผ่านทางแป้นพิมพ์ เพื่อจัดเก็บไว้ในตัวแปร

ดังนั้นเมื่อโปรแกรมที่เขียนมีการสั่งงานให้รับค่าและพิมพ์ข้อความด้วยฟังก์ชั่นทั้งสอง ที่ส่วนหัวโปรแกรมก็จะต้องผนวกเฮดเดอร์ไฟล์ stdio.h เข้าไปด้วย

2. ฟังก์ชั่นหลัก (Main Function)

ในภาษาซี จะมีอยู่ฟังก์ชั่นหนึ่งซึ่งถือเป็นส่วนโปรแกรมหลักที่ทำหน้าที่สั่งให้ชุดคำสั่งต่าง ๆ หรือฟังก์ชั่นอื่น ๆ ทำงาน เรียกว่า **ฟังก์ชั่น main()**

3. ชุดคำสั่ง

ชุดคำสั่งในภาษาซีจะถูกบรรจุอยู่ภายในเครื่องหมาย **{** ที่บอกถึงจุดเริ่มต้นการทำงานและเครื่องหมาย **}** เพื่อบอกจุดสิ้นสุดการทำงาน นอกจากนี้ภายในเครื่องหมาย { ยังสามารถมีบล็อก { } ซ้อนย่อยเข้าไปได้อีกและที่สำคัญ เมื่อสิ้นสุดประโยคคำสั่งจะต้องลงท้ายด้วยเครื่องหมาย ; (Semicolon) เสมอ

4. คำอธิบายโปรแกรม

เป็นส่วนที่โปรแกรมเมอร์สามารถนำมาใช้เพื่อประกอบคำอธิบายภายในโปรแกรม โดยคอมไพเลอร์จะไม่สนใจข้อความที่อยู่ภายใน แต่ข้อความอธิบายจะต้องเขียนอยู่ภายในเครื่องหมาย **/*.....*/** (กรณีคำอธิบายบรรทัดเดียว หรือหลายบรรทัด) หรือเครื่องหมาย **//** (กรณีคำอธิบายภายในบรรทัดเดียว) ดังตัวอย่างเช่น

```
/* program testing
   Author : Tawee */
#include<stdio.h>
mani()
{
      printf("Hello\n");    /*  พิมพ์ข้อความ Hello */
}    // end of program
```

สรุป การฝึกหัดเขียนโปรแกรมภาษาซี จำเป็นต้องเรียนรู้ถึงโครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี ซึ่งโครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี แบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor Directive) ฟังก์ชั่นหลัก ชุดคำสั่งและคำอธิบายโปรแกรม

กิจกรรมที่ 1.2 โครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) <ใช้เวลาทำ 10 นาที>

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. โครงสร้างโปรแกรมภาษาซี ประกอบด้วยส่วนใดบ้าง และแต่ละส่วนมีรายละเอียดเป็นอย่างไร จงอธิบาย (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงนำตัวอักษรทางด้านขวามือมาเติมลงหน้าหมายเลขที่มีความหมายเช่นเดียวกัน (2 คะแนน)

.....2.1 คำอธิบายโปรแกรม	A #include <stdio.h>
.....2.2 ฟังก์ชั่นหลัก	B int main (void)
.....2.3 ชุดคำสั่ง	C printf (“Hello”);
.....2.4 ตัวประมวลผลก่อน	D /* New Program */

แนวตอบกิจกรรมที่ 1.2

โครงสร้างโปรแกรมในภาษาซี แบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor Directive) ฟังก์ชั่นหลัก ชุดคำสั่งและคำอธิบายโปรแกรม

หัวเรื่องที่ 1.3 กฎเกณฑ์การเขียนโปรแกรมภาษาซี

- เวลาเรียน 10 นาที -

ในการเริ่มต้นฝึกหัดเขียนโปรแกรมภาษาซี จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับกฎเกณฑ์ต่อไปนี้

1. ที่ส่วนหัวโปรแกรม จะต้องกำหนดตัวประมวลผลก่อนเสมอ ตัวอย่างเช่น การผนวกเฮดเดอร์ไฟล์อย่าง #include<stdio.h> เพื่อใช้งานฟังก์ชั่นเกี่ยวกับการอินพุต หรือเอาต์พุตข้อมูลเป็นต้น
2. ชุดคำสั่งในภาษาซี จะใช้อักษรตัวพิมพ์เล็กทั้งหมด
3. ตัวแปรที่ใช้งาน จะต้องถูกประกาศชนิดข้อมูลไว้เสมอ
4. ภายในโปรแกรม จะต้องมีอย่างน้อย 1 ฟังก์ชั่นเสมอ คือ ฟังก์ชั่น main() นั่นเอง
5. สามารถใช้เครื่องหมายปีกกาเปิด { เพื่อบอกจุดเริ่มต้นของชุดคำสั่งและเครื่องหมายปีกกาปิด } เพื่อบอกจุดสิ้นสุดของชุดคำสั่ง โดยสามารถมีเครื่องหมายปีกกาซ้อนย่อยอยู่ภายในได้
6. เมื่อเขียนชุดคำสั่งเสร็จแล้ว ต้องจบด้วยเครื่องหมาย ;
7. สามารถอธิบายโปรแกรมตามความจำเป็นด้วยการใช้เครื่องหมาย /*.....*/ หรือ //.....

อย่างไรก็ตามโปรแกรมที่เขียนขึ้น อาจไม่เข้าหลักเกณฑ์ข้างต้นก็ได้ ตัวอย่างเช่น โปรแกรมต่อไปนี้

```
void main (void) {  }
```

จะพบว่าเป็นโปรแกรมภาษาซีที่สั้นที่สุดและไม่ครบตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่สามารถคอมไพล์ผ่านโดยไม่พบข้อผิดพลาด แต่โปรแกรมก็ไม่สามารถนำมาใช้งานให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ได้

สรุป กฎเกณฑ์ที่ต้องรู้ในการเริ่มต้นฝึกหัดเขียนโปรแกรมภาษาซี คือ ที่ส่วนหัวโปรแกรมจะต้องกำหนดตัวประมวลผลก่อนเสมอ ชุดคำสั่งในภาษาซีจะใช้อักษรตัวพิมพ์เล็กทั้งหมด ตัวแปรที่ใช้งานต้องถูกประกาศชนิดข้อมูลไว้เสมอ ภายในโปรแกรมจะต้องมีอย่างน้อย 1 ฟังก์ชั่นเสมอ คือ ฟังก์ชั่น main() สามารถใช้เครื่องหมายปีกกาเปิด { เพื่อบอกจุดเริ่มต้นของชุดคำสั่งและเครื่องหมายปีกกาปิด } เพื่อบอกจุดสิ้นสุดของชุดคำสั่ง โดยสามารถมีเครื่องหมายปีกกาซ้อนย่อยอยู่ภายในได้ เมื่อเขียนชุดคำสั่งเสร็จแล้วต้องจบด้วยเครื่องหมาย ; และสามารถอธิบายโปรแกรมตามความจำเป็นด้วยการใช้เครื่องหมาย /*.....*/ หรือ //.....

กิจกรรมที่ 1.3 กฎเกณฑ์การเขียนโปรแกรมภาษาซี (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) <ใช้เวลาทำ 10 นาที>

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกกฎเกณฑ์การเขียนโปรแกรมภาษาซีมาอย่างน้อย 5 ข้อ (5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวตอบกิจกรรมที่ 1.3

1. ตัวอย่างกฎเกณฑ์สำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาซี เช่น
   - ชุดคำสั่งในภาษาซีจะใช้อักษรตัวพิมพ์เล็ก
   - เมื่อใดที่ต้องการใช้งานตัวแปรประกาศชนิดข้อมูลด้วย
   - ภายในโปรแกรมจะต้องมีอย่างน้อย 1 ฟังก์ชั่นเสมอ

และยังมีกฎเกณฑ์สำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาซีอีกหลายข้อ

หัวเรื่องที่ 1.4 ตัวแปร (Variable)

- เวลาเรียน 10 นาที -

ตัวแปร (Variable) คือ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าข้อมูลในการเขียนโปรแกรม หรือการจองพื้นที่ในหน่วยความจำของคอมพิวเตอร์ สำหรับเก็บข้อมูลที่ต้องใช้ในการทำงานของโปรแกรม โดยมีการตั้งชื่อเรียกหน่วยความจำในตำแหน่งนั้นด้วย เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูล ถ้าจะใช้ข้อมูลใดก็ให้เรียกผ่านชื่อของตัวแปรที่กำหนดเอาไว้

ตัวอย่าง
ถ้าเราสร้างตัวแปรขึ้นมา 1 ตัว โดยใช้ชื่อว่า Num1 สำหรับเก็บค่าตัวเลข 19 เมื่อต้องการนำจำนวน 19 มาใช้งาน เราก็เพียงเรียกชื่อ Num1 ก็คือ การนำค่าตัวเลข 19 ที่เก็บไว้ในหน่วยความจำออกมาใช้

1. ชนิดของตัวแปรในภาษาซี

ชนิดของตัวแปรในภาษาซี สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 ***ตัวแปรพื้นฐาน (Scalar)*** หมายถึง ตัวแปรที่เก็บข้อมูลได้เพียงค่าเดียว

1.2 ***ตัวแปรชุด (Array)*** หมายถึง ตัวแปรที่สามารถเก็บข้อมูลไว้ได้หลายค่าภายในตัวแปรตัวเดียว

2. หลักการตั้งชื่อตัวแปร

การตั้งชื่อตัวแปรเพื่อใช้งานในโปรแกรม จะต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์การตั้งชื่อของภาษานั้น ๆ ซึ่งชื่อตัวแปรนั้นไม่ใช่ว่าจะตั้งให้สื่อความหมายถึงข้อมูลที่จะเก็บอย่างเดียวเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงอย่างอื่น เนื่องจากภาษาซีก็มีกฎเกณฑ์การตั้งชื่อตัวแปรเอาไว้ ถ้าตั้งชื่อผิดกฎเกณฑ์เหล่านี้ โปรแกรมจะไม่สามารถทำงานได้ สำหรับกฎการตั้งชื่อในภาษาซี ประกอบด้วย

1. ต้องขึ้นต้นด้วยอักษร A-Z หรือ a-z หรือเครื่องหมาย _ (Underscore) เท่านั้น
2. ภายในชื่อตัวแปรสามารถใช้ตัวอักษร A-Z หรือ a-z หรือตัวเลข 0-9 หรือเครื่องหมาย _
3. ภายในชื่อห้ามมีการเว้นช่องว่าง หรือใช้สัญลักษณ์อื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ 2
4. ตัวอักษรพิมพ์เล็กและพิมพ์ใหญ่มีความแตกต่างกัน โดยชื่อ Score จะไม่เหมือน score หรือ SCORE

5. ห้ามตั้งชื่อซ้ำกับคำสงวน (Reserved Word) ซึ่งมีดังนี้

auto	break	case	char	const	continue	default
do	double	else	enum	extern	float	for
goto	if	int	long	register	return	short
signed	sizeof	static	struct	switch	typedef	union
unsigned	void	volatile	while			

ตัวอย่างการตั้งชื่อตัวแปรในภาษาซี ทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎการตั้งชื่อตัวแปร แสดงดังนี้

class_room	ถูกต้องตามกฎการตั้งชื่อ
_hello123	ถูกต้องตามกฎการตั้งชื่อ
FirstName	ถูกต้องตามกฎการตั้งชื่อ
wi-fi	ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีเครื่องหมาย – อยู่ภายในชื่อ
Last Name	ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีการเว้นช่องว่างภายในชื่อ
weight#	ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีเครื่องหมาย # อยู่ในชื่อ
wrong!	ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีเครื่องหมาย ! อยู่ในชื่อ
float	ไม่ถูกต้อง เนื่องจากเป็นคำสงวน

สรุป ตัวแปร คือชื่อที่ตั้งขึ้นตามกฎการตั้งชื่อตัวแปร เพื่อนำมาใช้จัดเก็บข้อมูล ค่าข้อมูลที่บันทึกอยู่ในตัวแปรนั้นจะถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำหลัก ที่สามารถนำไปประมวลผลและอ้างอิงใช้งานได้ภายในโปรแกรม กฎเกณฑ์การตั้งชื่อตัวแปรในภาษาซี คือ สามารถใช้ตัวอักษร A-Z หรือ a-z รวมทั้งตัวเลข 0-9 และเครื่องหมาย _ (Underscore) มาใช้เพื่อการตั้งชื่อตัวแปรได้ แต่มีเงื่อนไขว่า ห้ามใช้ตัวเลขนำหน้าชื่อตัวแปร ห้ามมีการเว้นช่องว่างในชื่อตัวแปรและชื่อตัวแปรจะต้องไม่ตรงกับคำสงวน (Reserved Word)

กิจกรรมที่ 1.4 ตัวแปร (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) <ใช้เวลาทำ 10 นาที>

คำชี้แจง

ข้อใดต่อไปนี้เป็นการกำหนดชื่อตัวแปรที่ถูกต้องตามกฎการตั้งชื่อตัวแปรและข้อใดผิด พร้อมบอกเหตุผลข้อที่ผิด

1. address : .....
2. Number 1 : .....
3. _first : .....
4. birth/day : .....
5. Ex_12 : .....
6. case : .....
7. 32bits : .....
8. gen_age : .....
9. V11.33 : .....
10. Year_2016 : .....
11. return : .....
12. abc123 : .....
13. out 1 : .....
14. part@5 : .....
15. Y : .....

แนวตอบกิจกรรมที่ 1.4

กฎเกณฑ์การตั้งชื่อตัวแปรในภาษาซี คือ สามารถใช้ตัวอักษร A-Z หรือ a-z รวมทั้งตัวเลข 0-9 และเครื่องหมาย _ (Underscore) มาใช้เพื่อการตั้งชื่อตัวแปรได้ แต่มีเงื่อนไขว่า ห้ามใช้ตัวเลขนำหน้าชื่อตัวแปร ห้ามมีการเว้นช่องว่างในชื่อตัวแปรและชื่อตัวแปรจะต้องไม่ตรงกับคำสงวน (Reserved Word)

หัวเรื่องที่ 1.5 ค่าคงที่ (Constant)

- เวลาเรียน 5 นาที -

ปกติค่าที่ถูกจัดเก็บไว้ในตัวแปรนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอในระหว่างการประมวลผล แต่สำหรับตัวแปรอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า **ค่าคงที่** จะเป็นตัวแปรที่เมื่อถูกกำหนดขึ้นมาแล้ว ค่าดังกล่าวจะเป็นค่านั้น ๆ ตลอดในโปรแกรม ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยการกำหนดค่าคงที่ในภาษาซี จะใช้ไดเรกทีฟ **#define** ซึ่งจะประกาศไว้ที่ส่วนหัวโปรแกรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

```
#define  TARGET  99
#define  PI  3.14
#define  TEST  'P'
```

หากสังเกตให้ดีจะพบว่า การประกาศค่าคงที่ด้วย #define นั้นจะไม่มีเครื่องหมาย ; ปิดท้ายและไม่ต้องใช้เครื่องหมาย = เพื่อกำหนดค่า ที่สำคัญตัวแปรที่นำมาใช้เป็นค่าคงที่มักถูกกำหนดให้เป็นอักษรตัวพิมพ์ใหญ่

อย่างไรก็ตามค่าคงที่ยังสามารถประกาศด้วยคำสั่ง const ที่ประกาศใช้งานอยู่ในส่วนของตัวโปรแกรม (มิใช่ประกาศไว้ที่ส่วนหัวเหมือนกับ #define) ซึ่งวิธีนี้สามารถระบุชนิดข้อมูลให้กับตัวแปรที่เป็นค่าคงที่นั้นได้ ตัวอย่างเช่น

```
const  float  TAX_RATE = 0.10;
```

และถ้าในเวลาต่อมา ได้มีการกำหนดค่าให้กับ TAX_RATE ในโปรแกรมว่า

```
TAX_RATE  =  0.07;
```

การกระทำดังกล่าว เมื่อคอมไพล์โปรแกรมแล้วจะเกิดข้อผิดพลาดขึ้น ว่าไม่สามารถกำหนดค่าใหม่ให้กับตัวแปรที่เป็นค่าคงที่ได้ การสร้างค่าคงที่ด้วย const นั้นจะต้องลงท้ายด้วยเครื่องหมาย ; ทุกครั้ง เนื่องจากเป็นส่วนที่เขียนอยู่ในพื้นที่ของชุดคำสั่งนั่นเอง

สรุป ในภาษาซี จะมีตัวแปรอีกชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ค่าคงที่ ซึ่งจะแตกต่างจากตัวแปรทั่วไป คือ ตัวแปรทั่วไปสามารถถูกเปลี่ยนค่าได้ตลอดเวลาภายในโปรแกรม ในขณะที่ค่าคงที่เมื่อถูกกำหนดไว้ในตัวแปรแล้ว ค่าดังกล่าวจะเป็นค่านั้น ๆ ตลอดในโปรแกรมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การกำหนดค่าคงที่ในภาษาซี จะใช้ไดเรกทีฟ #define ที่จะประกาศไว้ที่ส่วนหัวโปรแกรม หรืออาจประกาศใช้งานในส่วนของชุดคำสั่งก็ได้ ด้วยการใช้ const นำหน้าชนิดข้อมูลที่ประกาศตัวแปร

กิจกรรมที่ 1.5 ค่าคงที่ (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) <ใช้เวลาทำ 10 นาที>

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ถ้าต้องการเก็บข้อมูลต่อไปนี้ เป็นตัวแปรแบบค่าคงที่ จะต้องเขียนคำสั่งอย่างไร (ให้นักเรียนกำหนดชื่อตัวแปรขึ้นเอง แต่ขอให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจัดเก็บด้วย)

1. จำนวนนักศึกษาในห้องเรียน = 45 คน

.....

2. เกรดของนักเรียน = A

.....

3. คะแนนสอบของนักเรียน = 95

.....

4. a = -8.2

.....

5. เงินเดือน = 25,000

.....

แนวตอบกิจกรรมที่ 1.5

การกำหนดค่าคงที่ในภาษาซี จะใช้ไดเรกทีฟ #define ที่จะประกาศไว้ที่ส่วนหัวโปรแกรม การประกาศค่าคงที่ด้วย #define นั้นจะไม่มีเครื่องหมาย ; ปิดท้ายและไม่ต้องใช้เครื่องหมาย = เพื่อกำหนดค่า ที่สำคัญตัวแปรที่นำมาใช้เป็นค่าคงที่มักถูกกำหนดให้เป็นอักษรตัวพิมพ์ใหญ่

หัวเรื่องที่ 1.6 ชนิดข้อมูลและการประกาศตัวแปร

- เวลาเรียน 25 นาที -

ชนิดข้อมูลในภาษาซี

ภาษาซีจะมีชนิดข้อมูลต่าง ๆ ให้เลือกใช้งานตามความเหมาะสม โดยข้อมูลแต่ละชนิดนอกจากจะใช้จัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันได้แล้ว ยังมีขนาดที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประกาศชนิดข้อมูลให้ถูกต้องตามความต้องการ ทั้งนี้การกำหนดชนิดข้อมูลที่มีขนาดใหญ่เกินไป ย่อมส่งผลให้สิ้นเปลืองหน่วยความจำโดยใช่เหตุ

ในภาษาซีจะมีชนิดข้อมูลหลัก ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชนิดข้อมูลจำนวนเต็ม (Integer)

Integer เป็นชนิดข้อมูลจำนวนเต็ม ประกอบไปด้วย เลขจำนวนเต็มบวก จำนวนเต็มลบ และจำนวนเต็มศูนย์

ตัวอย่าง

ข้อมูลชนิดจำนวนเต็ม

-679 -27 0 19 238 2559

2. ชนิดข้อมูลจำนวนจริง หรือเลขทศนิยม (Floating Point)

Float Point เป็นชนิดข้อมูลเลขทศนิยม ที่ไม่ใช่จำนวนเต็ม โดยอาจจะเป็นเลขทศนิยมชนิดคงที่ เลขทศนิยมไม่รู้จบ หรือเลขทศนิยมที่อยู่ในรูปแบบ e ยกกำลังก็ได้

ตัวอย่าง

ข้อมูลชนิดเลขทศนิยม

- เลขทศนิยมชนิดคงที่ เช่น -0.79 -265.37 0.938 28.92
- เลขทศนิยมไม่รู้จบ เช่น 17.3333..... 249.66666.....
- เลขทศนิยมที่อยู่ในรูปแบบ e ยกกำลัง เช่น 5.007E+7 9.10347E-23

ซึ่ง 5.007E+7 ก็คือ 5.007×10^{7} และ 9.10347E-25 ก็คือ 9.10347×10^{-23}

3. ชนิดข้อมูลตัวอักษร (Character)

Character เป็นชนิดข้อมูลแบบอักษรตัวเดียว หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่มีความหมาย และมีความยาว 1 อักขระ (ขนาด 1 ไบต์ หรือ 8 บิต) ซึ่งสามารถเป็นได้ตั้งแต่ตัวอักษร A-Z, a-z, 0-9 หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ เช่น { # $ & โดยข้อมูลชนิดอักขระจะต้องเขียนไว้ภายในเครื่องหมาย ‘ ’ ลักษณะสำคัญของข้อมูลชนิดนี้ คือไม่สามารถนำมาคำนวณได้

ตัวอย่าง

ข้อมูลชนิดตัวอักษร
‘A’ ‘b’ ‘9’ ‘&’ ‘#’

4. ชนิดข้อมูลข้อความ (String)

String เป็นชนิดข้อมูลแบบข้อความ ก็คืออักขระที่มีความยาวมากกว่า 1 ตัว เรียงต่อกันเป็นข้อความ โดยข้อมูลชนิดข้อความจะต้องเขียนอยู่ภายในเครื่องหมาย “ ” สำหรับข้อมูลชนิดข้อความจะไม่สามารถนำไปคำนวณได้ เช่นเดียวกับข้อมูลชนิดตัวอักษร หรืออักขระ

ตัวอย่าง

ข้อมูลชนิดข้อความ
“C Program” “Nakhon Sawan” “Navamindarajudis Matchim”

การกำหนดค่าข้อความให้กับตัวแปร โดยการสร้างต้องประกาศขนาด Array ไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นการจองพื้นที่สำหรับขนาดของข้อมูล

ชนิดข้อมูลในภาษาซี ตามมาตรฐาน ANSI (American National Standard Institute) แสดงดังตารางต่อไปนี้

ชนิดข้อมูล	ขนาด (bits)	ขอบเขต	ความหมาย
char	8	-128 ถึง 127	ตัวอักขระ
unsigned char	8	0 ถึง 255	ตัวอักขระ ไม่คิดเครื่องหมาย
int	16	-32,768 ถึง 32,767	เลขจำนวนเต็ม
unsigned int	16	0 ถึง 65,535	เลขจำนวนเต็ม ไม่คิดเครื่องหมาย
short	8	-128 ถึง 127	เลขจำนวนเต็มแบบสั้น
unsigned short	8	0 ถึง 255	เลขจำนวนเต็มแบบสั้น ไม่คิดเครื่องหมาย
long	32	-2,147,483,648 ถึง 2,147,483,647	เลขจำนวนเต็มแบบยาว
unsigned long	32	0 ถึง 4,294,967,295	เลขจำนวนเต็มแบบยาว ไม่คิดเครื่องหมาย
float	32	1.1E-38 ถึง3.4E+38 (6 decimal places)	เลขจำนวนจริง มีทศนิยม
double	64	2.2E-308 ถึง 1.7E+308 (15 decimal places)	เลขจำนวนจริง 2 เท่า
long double	128	3.3E-4932) ถึง 1.1E+4932 (18 decimal places)	เลขจำนวนจริง 2 เท่า แบบยาว

การใช้งานชนิดข้อมูลในภาษาซี ควรเลือกใช้งานตามความเหมาะสม โดยข้อมูลแต่ละชนิด นอกจากจะใช้จัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันได้แล้ว ยังมีขนาดที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดชนิดข้อมูลให้เหมาะสมกับการใช้งาน ทั้งนี้หากกำหนดชนิดข้อมูลที่มีขนาดเล็กเกิน ก็จะไม่สามารถรับค่าที่เกินกว่าช่วงที่มีอยู่ได้ หรือที่เรียกว่า โอเวอร์โฟลว์ ในขณะที่หากกำหนดชนิดข้อมูลที่มีขนาดใหญ่เกิน ก็จะทำให้สิ้นเปลืองหน่วยความจำ

การประกาศตัวแปร

การประกาศตัวแปร คือการกำหนดชนิดของข้อมูลและชื่อตัวแปรต่าง ๆ โดยตัวแปรทุกตัวในภาษาซีต้องได้รับการประกาศก่อนการเรียกใช้เสมอ

รูปแบบการประกาศตัวแปร

type name;
type : ชนิดข้อมูลของตัวแปร name : ชื่อตัวแปร ซึ่งจะต้องตั้งตามกฎการตั้งชื่อของภาษาซี

ตัวอย่าง

```
int  score;      : สร้างตัวแปรชื่อ score  เพื่อเก็บข้อมูลชนิดตัวเลขแบบจำนวนเต็ม
int  num1;       : สร้างตัวแปรชื่อ num1  เพื่อเก็บข้อมูลชนิดตัวเลขแบบจำนวนเต็ม
float  salary;   : สร้างตัวแปรชื่อ salary  เพื่อเก็บข้อมูลชนิดตัวเลขทศนิยม
char  grade;     : สร้างตัวแปรชื่อ grade  เพื่อเก็บข้อมูลชนิดอักขระ
```

กรณีตัวแปรมีชนิดข้อมูลเดียวกัน สามารถประกาศตัวแปรภายในบรรทัดเดียวก็ได้

```
int  score, num1;
float  salary;
char  grade;
```

การประกาศตัวแปรและการกำหนดค่า

```
int  num1;
num1 = 99;
```

กรณีการประกาศตัวแปรพร้อมกำหนดค่าภายในบรรทัดเดียวกัน

```
int  num1 = 99;
```

กรณีการประกาศตัวแปรพร้อมกำหนดค่าเดียวกันให้กับหลาย ๆ ตัวแปร ในคราวเดียวกัน

```
int  num1 = num2  =  num3 = 99;
```

รูปแบบการประกาศตัวแปรชนิดข้อความ

ในภาษาซี ไม่มีตัวแปรสำหรับข้อมูลชนิดข้อความโดยเฉพาะ แต่ถ้าพิจารณากันจริง ๆ แล้ว ข้อความก็คือการนำอักขระมาเรียงต่อกันนั่นเอง ตัวแปรชุดของอักขระที่สร้างขึ้นนี้จะเรียกว่า ตัวแปรสตริง (string)

รูปแบบการสร้างตัวแปรสตริง

```
char  name[n] = value;
```

โดยที่	name	เป็นชื่อตัวแปร
	n	เป็นขนาดของตัวแปร
	value	เป็นค่าข้อมูลของตัวแปร

ตัวอย่างการเขียนคำสั่งเพื่อประกาศตัวแปร string

```
char  name[6] = “Tawee”
char  surname[9] = “Waimitra”
```

สรุป ภาษาซีมีชนิดข้อมูลให้เลือกใช้งานหลัก ๆ ได้แก่ ชนิดข้อมูลจำนวนเต็ม ชนิดข้อมูลเลขทศนิยมและชนิดข้อมูลตัวอักษร โดยข้อมูลแต่ละชนิดจะใช้จัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันและมีขนาดที่แตกต่างกันด้วย ควรกำหนดชนิดข้อมูลให้เหมาะสมกับการใช้งาน ทั้งนี้การกำหนดชนิดข้อมูลที่มีขนาดใหญ่เกินไป ย่อมส่งผลให้สิ้นเปลืองหน่วยความจำโดยใช่เหตุ หากกำหนดชนิดข้อมูลที่มีขนาดเล็กเกิน ก็จะไม่สามารถรับค่าที่เกินกว่าช่วงที่มีอยู่ได้และเงื่อนไขการกำหนดชนิดข้อมูลให้กับตัวแปรก่อนการใช้งานในการเขียนโปรแกรม เรียกว่า การประกาศตัวแปร

กิจกรรมที่ 1.6 ชนิดข้อมูลและการประกาศตัวแปร (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) <ใช้เวลาทำ 15 นาที>

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จากข้อมูลต่อไปนี้ ให้กำหนดชนิดของข้อมูลในภาษาซี ขึ้นมารองรับให้เหมาะสมกับข้อมูล (10 คะแนน)

1.1 -63 .....

1.2 7.265 .....

1.3 V .....

1.4 49,400 .....

1.5 { .....

1.6 -76,247 .....

1.7 # .....

1.8 7.2×10^{43} .....

1.9 87,598 .....

1.10 1536 .....

2. การประกาศตัวแปรพร้อมกับกำหนดค่าดังแสดงต่อไปนี้ ข้อใดถูกและข้อใดผิด พร้อมบอกเหตุผลข้อที่ผิด (10 คะแนน)

1. int a; .....
2. int b .....
3. int Com get = 30000; .....
4. int main = 10; .....
5. int _cont = 451; .....
6. char j = “Hello”; .....
7. char j = ‘A’; .....
8. char k = 0x41; .....
9. float z = 1,000.999; .....
10. float x = 45.067; .....

แนวตอบกิจกรรมที่ 1.6

1. ชนิดข้อมูลหลัก ๆ ในภาษาซี ได้แก่
   - ชนิดข้อมูล**จำนวนเต็ม** ได้แก่ int short long
   - ชนิดข้อมูล**เลขทศนิยม** ได้แก่ float double
   - ชนิดข้อมูล**ตัวอักษร** ได้แก่ char
2. การประกาศตัวแปรในภาษาซี สามารถประกาศตามรูปแบบ ดังนี้
   ชนิดข้อมูลของตัวแปร : ชื่อตัวแปร ซึ่งจะต้องตั้งตามกฎการตั้งชื่อของภาษาซี